

AMERICAN CHAMBER
OF COMMERCE
UKRAINE

**РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ
ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ
ПІСЛЯ COVID-19
В УКРАЇНІ**

ЧЕРВЕНЬ 2020

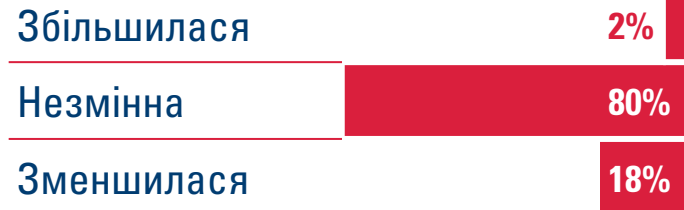

- Пандемія COVID-19 вплинула на доходи, кількість працівників та інвестиції компаній-членів Палати. **64%** компаній-членів спостерігають зниження доходів, і тільки **5%** повідомляють про підвищення. **80%** компаній вдалося зберегти кількість працівників, **18%** скоротили штат. **49%** компаній планують зменшити інвестиції в Україну.
- Серед ключових довгострокових занепокоєнь бізнес-спільноти – економічний та споживчий спад (**80%**), політична та макроекономічна стабільність (**51%**), неможливість виконання бізнес-планів (**36%**) та повторний спалах COVID-19 (**36%**).
- **78%** компаній-членів Палати вже мають стратегію виходу з карантину, а **44%** планують своє повернення до офісу вже в червні-липні 2020 року.
- Компанії підкреслюють важливість піклуватися про безпеку людей та відновити економіку загалом, але бути готовими до локалізації потенційних спалахів; продовжувати потужну програму реформ: забезпечення верховенства права, міцної правової та судової системи, боротьба з корупцією, належний захист прав інвесторів та кредиторів, припинення олігархічних привілеїв та монополій; виконати вимоги МВФ, щоб вчасно отримати фінансову допомогу; підтримувати та допомагати малому та середньому бізнесу: податкові канікули, перерви в перевірках; створити економічні стимули/ініціативи для залучення інвестицій та підтримки зайнятості.
- Очікування компаній-членів Палати щодо часу повернення доходів до "норми" різняться, але переважна більшість прогнозує на кінець 2020-початок 2021 року, а саме **17 %** у III кварталі 2020 року, **24%** в IV кварталі 2020 року, та **16%** в I кварталі 2021 року.
- Діджиталізація процесів та впровадження онлайн-сервісів (**54%**), якнайшвидше повернення до «бізнесу як зазвичай» (**53%**) та збереження робочих місць та талантів (**53%**) – основні фокуси пост-COVID-19 бізнес-стратегій компаній-членів Палати на 2020-2021 роки.

ДОХІД

КІЛЬКІСТЬ ПРАЦІВНИКІВ

ІНВЕСТИЦІЇ

ДОДАТКОВІ КОМЕНТАРІ

- Призупинення найму людей
- Зменшення обсягів ведення бізнесу з поточними клієнтами
- Зменшення заробітної плати співробітникам на 30%
- Тимчасове призупинення нових проектів
- Значне зниження в укладанні нових бізнес-угод
- Перехід до віддаленого режиму роботи
- Змінено модель поведінки клієнтів – використання цифрових каналів, зростання онлайн-активності
- Платежі від орендарів за комунальні послуги знизилися
- Ринки FMCG та фармацевтики: зменшення споживання
- Фармацевтичний ринок: затримка запуску нових товарів, отримання нормативних та інших погоджень. Час і витрати на ланцюги поставок значно зросли
- ІТ-сфера: + 20% доходу за березень-травень
- Виробництво: обмежена діяльність персоналу на виробництві, зменшення обсягів виробництва

КЛЮЧОВІ ДОВГОСТРОКОВІ ЗАНЕПОКОЄННЯ БІЗНЕСУ

ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ ПІСЛЯ COVID-19 В УКРАЇНІ

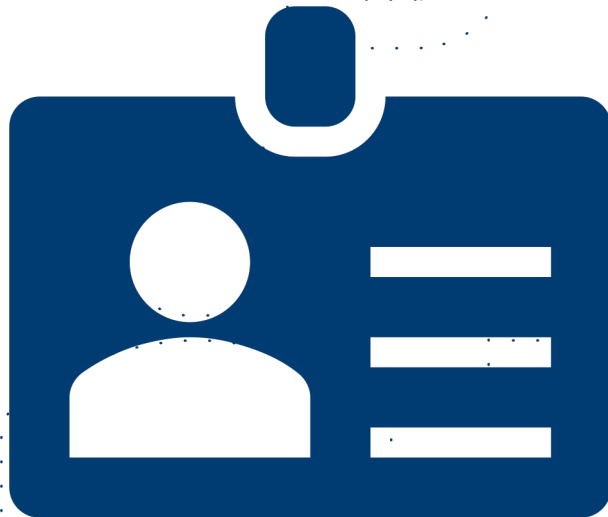
- Світовий економічний спад та непередбачуване майбутнє
- Відсутність верховенства права
- Корупція
- Потенційні бар'єри в торгівлі
- Рівень безробіття в Україні
- Незбалансовані заходи Уряду
- Кадрові зміни в Уряді
- Здатність держави виконувати свої зобов'язання
- Збільшення злочинної діяльності та неефективне правозастосування
- Віддалена робота та оренда офісів

- Піклуватися про безпеку людей та відновити економіку загалом, але бути готовими до локалізації потенційних спалахів
- Продовжувати потужну програму реформ: забезпечення верховенства права, міцної правової та судової системи, боротьба з корупцією, належний захист прав інвесторів та кредиторів, припинення олігархічних привілеїв та монополій
- Виконати всі вимоги МВФ, щоб вчасно отримати фінансову підтримку
- Підтримувати та допомагати малому та середньому бізнесу: податкові канікули, перерви в перевірках
- Створити економічні стимули/ініціативи для залучення інвестицій та підтримки зайнятості
- Вести діалог з бізнесом
- Продовжувати зосереджуватися на стратегії «відповідь – відновлення – перезапуск»
- Забезпечити максимальну передбачуваність та стабільність. Утриматися від змін у податковому та митному законодавстві
- Прискорити дерегуляцію та адміністративну реформу
- Підтримувати міжнародну торгівлю: жодних бар'єрів, ембарго чи експортних квот
- Надавати фінансову та психологічну підтримку людям із груп ризику, зосереджуватися на категорії людей 65+
- Застосовувати більш системний підхід щодо запровадження карантинних заходів, використовуючи кращі практики з Європи та Азії
- Проводити масове тестування, захищати медичних працівників, розробляти цифрові рішення для застосування вибіркового карантинних заходів у разі повторного спалаху
- Спілкуватися відкрито та прозоро, будувати довіру з громадськістю та дотримуватися норм
- Створювати програми підтримки соціального підприємництва та фінансового бізнесу, підтримувати медичні та наукові розробки
- Імплементувати стратегію «вертолітні гроші» для підтримки купівельної спроможності споживачів та 0% кредити для бізнесу
- Ринок стабілізується сам. Краще не вживати жодних заходів

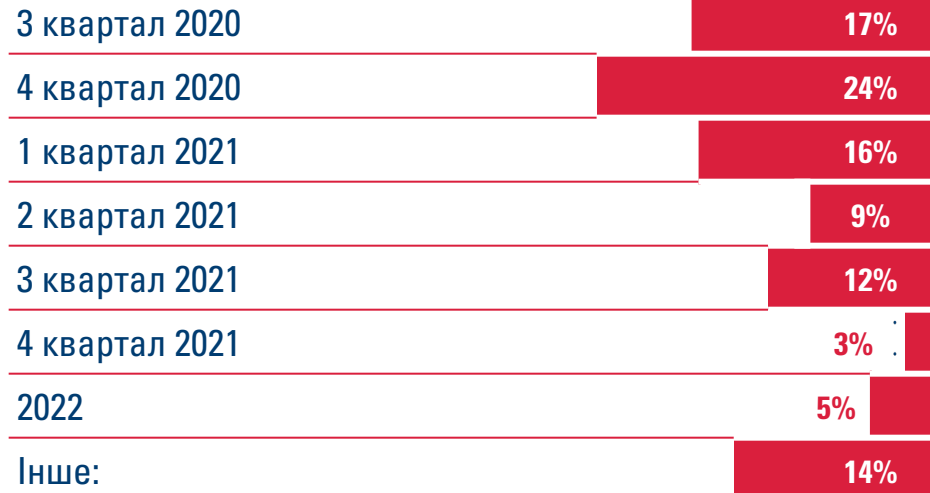
КОМПАНІЇ-ЧЛЕНИ ПАЛАТИ МАЮТЬ
СТРАТЕГІЮ ВИХОДУ З КАРАНТИНУ

Так	78%
У процесі розробки	22%

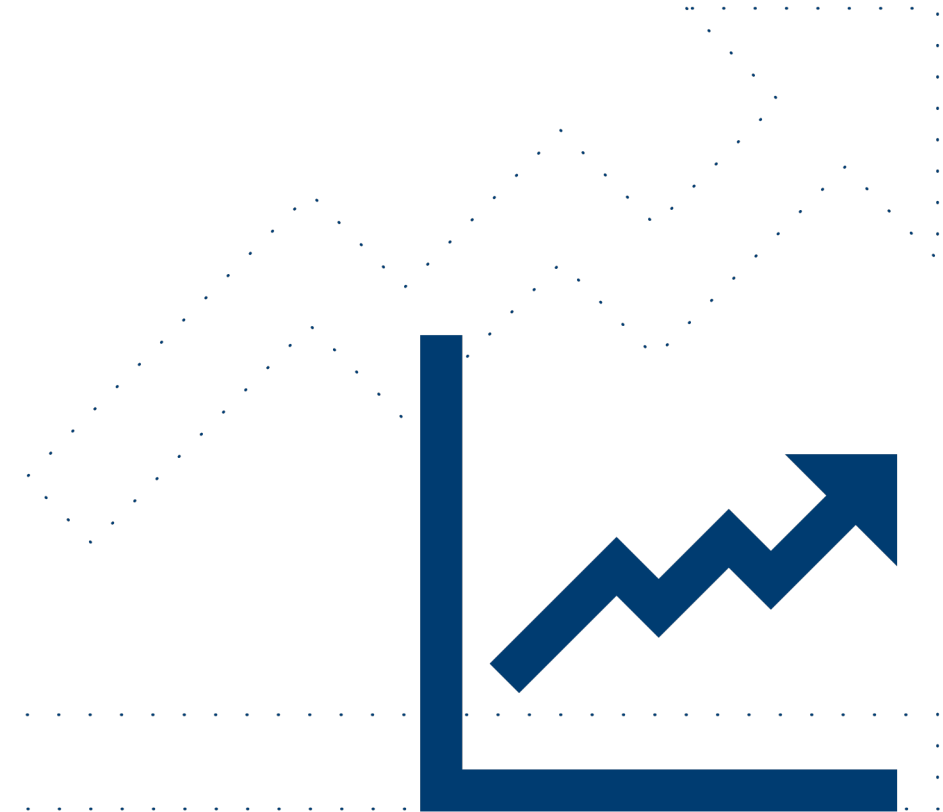
ОЧІКУВАНИЙ СТРОК ПОВЕРНЕННЯ ВСЬОГО ПЕРСОНАЛУ
КОМПАНІЙ-ЧЛЕНІВ ПАЛАТИ ДО ОФІСУ В 2020 РОЦІ

Червень-Липень	44%
Серпень	12%
Вересень	12%
Жовтень	3%
Грудень	2%
Інше:	27%

- Продовжуємо часткову роботу з дому, поки ризик зараження не досягне мінімального рівня
- Не сподіваємося, що всі повернуться одразу в 2020 році
- Немає точного плану щодо повернення всього персоналу в офіс
- Серпень або ніколи, враховуючи, що інженери можуть працювати з дому
- Дозволимо працювати віддалено працівникам, які можуть працювати з дому
- Буде залежати від коронавірусу, зараз працюємо в 2х командах – одна в офісі, одна вдома
- Плануємо 30% завантаження
- 25% будуть працювати віддалено навіть у звичайному режимі
- До кінця року будемо 50/50 комбінувати формат роботи офіс/дім

ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ
ПІСЛЯ COVID-19
В УКРАЇНІОЧІКУВАННЯ КОМПАНІЙ-ЧЛЕНІВ ПАЛАТИ ЩОДО ЧАСУ
ПОВЕРНЕННЯ ДОХОДІВ ДО "НОРМИ"

- Стабілізація залежить від прийняття державою відповідальних рішень для нашого сектору
- Поточний рівень доходів такий же як і у 2019 році
- Доходи в нормі
- Середина серпня 2020 року
- Плануємо зростання до 2021 року
- Поки доходи незмінні, але, за оцінками, падіння буде в 2021 році внаслідок глобальної рецесії

ОСНОВНИЙ ФОКУС ПОСТ-COVID-19 БІЗНЕС-СТРАТЕГІЙ
КОМПАНІЙ-ЧЛЕНІВ ПАЛАТИ НА 2020-2021 РОКИВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ
ПІСЛЯ COVID-19
В УКРАЇНІ

- Пристосовувати товари до нової реальності та потреб клієнтів
- Знижувати витрати за рахунок впровадження гнучкого формату роботи та кращого використання онлайн-інструментів
- Опановувати нові споживчі тенденції, щоб задовольнити потреби споживачів
- Знайти більш гнучку та економічно ефективну формулу роботи
- Усвідомити нові ринкові реалії та визначити можливості та загрози, які виникнуть
- Оптимізувати офісні приміщення та адаптуватися до віддаленої роботи
- Продовжувати інвестувати в нове обладнання
- Просувати більш стійкі та надійні моделі фінансування приватного сектору та покращити доступ до ринку в державному секторі
- Налагодити продажі та підтримувати безпеку та мотивацію людей
- Відрегулювати канали та стратегії управління, щоб стати більш спритними та гнучкими в веденні бізнесу

